

Domoznanski oddelek
65
ALUMINIJ
2005

IVANA POTRČA
ulica 33

KNJIŽNICA
IVANA POTRČA
PTUJ

COBISS

658(497.4)(085.3)

6001038,5/6

Aluminij

Časopis družbe Talum d.d., Kidričevo

maj, junij 2005/ številka 5-6/ leto XLII

TALUM, d.d., KIDRIČEVO
2325 KIDRIČEVO

29. 6. 05

2325

009500

Minister Vizjak na obisku v Talumu

Kaj je to genij?

Težko je presoditi, kateri so bili najpomembnejši dogodki v mesecu maju in juniju. Morda obisk novega gospodarskega ministra, o čemer lahko preberete v prispevku na naslednji strani. Za mnoge bodo najbolj zanimivi rezultati ankete, v kateri je na številna vprašanja odgovarjalo 653 delavcev. Lilijana Ditrih je vložila izreden trud, preden se je s pomočjo zapletenih statističnih metod prebila do zaključkov, ki jih lahko spremljamo tudi na internetnih straneh. Že dejstvo, da jih javno objavljamo, pomeni veliko. Vendar pa je najpomembnejše sporočilo, da ohranjamo zdravo vzdušje in motiviranost za delo, brez česar Talum ne bi bil to, kar je. Vse pripombe delavcev pa je treba resno obravnavati.

Razen uradnih, sprejemamo tudi vse več obiskov iz šol in fakultet. Oni spoznavajo Talum, mi pa spoznavamo njih. Nekateri vzamejo to le kot šolsko obvezo in se tako tudi obnašajo, mnoge pa naša tovarna spomni na odnos do dela, fizičnega in umskega, ki je marsikje že pozabljen. Med različnimi odzivi bi navedel pismo mentorice Stanke Drobnjak iz osnovne šole Trnovska vas, ki je pred obiskom dijake sama podučila o pridobivanju aluminija v katerem je zapisala: »Ste organizacija, ki se zaveda, da so otroci vrednota za naš napredek in razvoj in da jih je potrebno motivirati, jim približati delo in poklice, kar Vam iz vaših izkušenj tudi zelo uspeva. Vsem, ki delate v tako veliki organizaciji, želimo še naprej veliko delovnih uspehov.« Analizo proizvodnih rezultatov bomo opravili ob polletju, tokrat pa prilagamo poročilo Vinka Fištravca o marketinškem poslovanju. Ne smemo spregledati tudi druge obletnice zagona nove elektrolizne hale C. Sedaj se je začelo novo investicijsko obdobje, in sicer na področju pretaljevanja odpadnega aluminija. Že lahko opazujete, kako ta obsežen projekt raste na gradbišču. Naj vas spomnim tudi na prikaz dejavnosti g. Zvoneta Banka, v katerem nam je razkril značilnosti oskrbe z odpadnim aluminijem v funkciji pretaljevanja. Zaključili smo tudi obnovo DE Kontrola kakovosti, o čemer lahko preberete v izjavi ge. Slavice Mlakar, ki je vodila celotno nalogo in nadzirala

dela. Dr. Homšak nas obvešča o pridobitvi okoljevarstvenega dovoljenja. O Kožuhovalni plinsko-parni elektrarni pa le to, da pripravljala dela potekajo po planu. Na eni strani tovarne gradimo novo, na drugi pa rušimo staro. Na vrsti je rušenje stare kotlarne, ki po besedah Bojana Žigmana poteka po planu. Žigman poudarja, da je sklenjena pogodba z izvajalcem za obe strani zelo ugodna. Talum namreč izplača izvajalca z materialom, ki ga odstranijo.

Priloženi so tudi članki ZdravoTalum, članek o hrupu na delovnem mestu, sindikalne dejavnosti, vtisi z obiska v Sarajevu, fotografije meseca itn. V reportaži nas je čarodejka Marija Čoh popeljala do sveta magije, vanj pa ne.

Tokrat imamo bogato kulturno rubriko. Vanjo lahko štejejo že tradicionalno akcijo Taluma, »Rišemo in pišemo o zdravju«, ki jo sicer štejejo med dejavnosti Zdravo Talum. Tokrat so otroci ustvarjali na temo voda. Da je prireditelj uspela, dokazuje tudi prispevek akademskega slikarja Dušana Fišerja, ki so ga otroci očitno zelo motivirali. Njegov komentar je sicer zapisan bolj za odrasle, pove namreč to, česar otroci danes še ne vedo. Uspešno je promovirana zgoščenka in zbirka pesmi Aleša Štegerja, ki jo je izdal s pomočjo Taluma. Talum je sponzoriral tudi zelo pomembno izdajo knjige »Slovenstvo na Ptujskem v 20. stoletju«. V obeh primerih lahko zaznate odlične oblikovalske poteze našega sodelavca Darka Ferlinca. Ga. Tonka nas s svojimi izvirnimi članki spominja na kulturo prehrane in pomen dopustov.

Eden pomembnejših kulturnih dogodkov je predlog dr. Nataše Koselj za dodelitev Plečnikovega odličja Talumu in arhitektu Janku Zdravcu za prenovo naše upravne stavbe. V javnih občilih ste lahko že prebrali, da smo bili nominirani, to se pravi, da smo prišli v ožji izbor, vendar nagrade nismo dobili. Nominacija je vsekakor velik uspeh za Talum, posebej, če upoštevamo našo pozicijo z vidika arhitekture in res močno konkurenco, ki je zaslužno došla odličje.

Ozadje tega predloga ste lahko prepoznali v članku prejšnjega Aluminija, pri opisu značaja arhitekta Danila

Fürsta. Hvala vsem, ki ste došli in sprejeli moč te pripovedi. Ta zgodba se s tem ni končala, nadaljevala se je v njegovi mali skromni sobici v Karitasovem domu Marije in Marte v Logatcu. Vredno ji je prisluhniti!

Sredi maja sem ga namreč obiskal in mu predal album fotografij z zadnjega srečanja v Kidričevem, časopis pa smo mu poslali po pošti. Naključje je hotelo, da je že imel popolnoma enak album s svojimi slikami. Ta simbolika se mu je zdela izjemno pomembna, kar je pri pogovoru vedno znova poudarjal. Na steni sobice, ki ne meri več kot 8 kvadratov, so visele le fotografije žene in vnukov, nekatere uokvirjene, nekatere kar tako obešene. Na polici je bil prostor le za album in nekaj knjig. Zraven je stal majhen hladilnik in zelo stara risalna deska, na kateri še ustvarja. Videti je bilo, da riše cerkvico. O televiziji, radiu, računalniku, ne duha ne sluha. Poleg je imel le stari, skorajda muzejski pisalni stroj in v njem papir. »Kaj mislite, da pišem?« je zelo resno vprašal. Ko sem skomignil z rameni, je rekel: »Pišem pismo Talumu in mi ne gre. Ne vem, kako naj izrazim svoje navdušenje nad tovarno, ki jo ohranjate in ustvarjate naprej. Prebiram Aluminij in že nekaj noči obračam ta papir v mislih z vami.«

Osebnostno dvomim, da bomo to pismo kdaj dobili, kajti tako močno občutenje ni lahko zapisati. Ko te prevzamejo čustva, so besede le vzdih, ki si jih pogosto ne upamo javno obelodaniti, pri 93 letih pa še težje. Na vprašanje, zakaj je zapustil Ljubljano, umetnine, svoje dragocene izdelke, praktično vse, kar mu je pomenilo življenje, je nasmejan odgovoril: »Povejte mi, kaj rabi dojenček ... zibelko in nego?!« Tako je Fürst kot stari dojel bistvo življenja in se je, po normah pradavnih kultur, umaknil iz trušča sveta v svojo »zibelko«. Če bi ga nekdo proglasil za genija, ali mu ponudil kakšno odličje, mu verjetno ne bi kaj dosti pomenilo. Kaj sploh je genij, se lahko vprašamo? Za ameriškega pesnika Charlesa Bukowskega je lahko to tudi otrok, kar je v eni svojih pesmi zelo pronicljivo razložil.

Danes sem na vlaku srečal genija.

Star je bil okoli 6 let.

Sedel je poleg mene,

vlak pa je drvel ob obali.

Ko smo se pripeljali do oceana,

me je pogledal in rekel,

ni lep!

Tokrat sem to spoznal

prvič.

Prvič je lahko enkrat za vsakogar! Tudi otroci v Talumovi akciji so nam s svojimi čistimi občutki do narave in življenja dali možnost to spoznati. Od nas je odvisno, ali to sprejmemo ali pa s svojimi frustracijam hitimo naprej. Ni treba biti genij, dovolj je, da se zavemo svojega smisla življenja. Njihovo sporočilo je vrednota, ki je ne smemo rabiti samo za promocijo! Že jutri bodo ti otroci nekaj drugega, tudi onesnaževalci vode. Naj nas to ne zmoti, izhajajmo iz sebe. Mar ni genialno tudi to, da v Talumu upravljamo čudežni proces neprekinjene pretvorbe, od zemlje do aluminija? Na to nas g. Fürst nenehno spominja: »Spoštujte in ohranjate bogastvo Taluma.«

Rušenje plinarne

Obisk ministra za gospodarstvo Andreja Vizjaka

Med svojim obiskom na ormoškem in ptujskem območju, 27. maja, se je minister za gospodarstvo, Andrej Vizjak v spremstvu državnega sekretarja, Miroslava Lucija, poslanca, Branka Mariniča in Martina Brataniča, vodja kabineta ministra, ustavil v Talumu in Občini Kidričevo. Pridružili so se jim kidričevski župan, Zvonimir Holc, direktorica občinske uprave, Evelin Makoter Jabločnik ter predsednik odbora za gospodarstvo, Zoran Žunko.

Ministra so sprejeli predsednik uprave mag. Danilo Toplek, člani uprave in predsednik nadzornega sveta Talum-a ter direktor SILKEM-a, mag. Janko Bedrač.

Predsednik uprave je po predstavitvi poslovanja družbe Talum ministra seznanil z razvojnimi načrti TALUM-a, s problematiko oskrbe TALUM-a z električno energijo in načrtovano gradnjo plinske parne elektrarne v Kidričevem. Pogovarjali so se tudi o privatizaciji TALUM-a.

Obisk bi naj po zagotovilih udeležencev pomenil prvi korak k intenzivnejšemu sodelovanju med Ministrstvom za gospodarstvo in podjetjem TALUM.

Danica Hrnčič

Predsednik Uprave Taluma, Danilo Toplek in minister za gospodarstvo, Andrej Vizjak

Obiski iz šol

Eden izmed načinov komuniciranja s širšo javnostjo, kateri želimo predstaviti, kako naše podjetje deluje in »dih«, so ogledi, ki jih omogočamo raznim šolam in fakultetam. Obiskovalce običajno najprej sprejmemo v Multimedijem centru, nato pa se po kratki predstavitvi podajo na ogled proizvodnje. V času ogleda proizvodnja nemoteno poteka. Pri vseh ogledih sodeluje Služba varstva pri delu, ki obiskovalce opozori na pomen varnega ogleda in na elemente, na katere morajo biti še posebej pozorni med ogledom.

Nekoliko utrujeni, a vendar zadovoljni, se vračajo nazaj proti izhodu. Še posebej tisti, ki so v Talumu prvič, so običajno presenečeni in navdušeni nad njegovo »veličino« in urejenostjo.

Da bi predstavili vse, ki so nas v teh mesecih obiskali, bi potrebovali celo številko Aluminija.

Pa vendar nekaj posnetkov naših obiskovalcev. Še posebej smo bili veseli skupine turških dijakov, ki jih je v mednarodni izmenjavi gostila Ptujška gimnazija.

Darja Vodusek

Državni sekretar, Miroslav Luci in župan Občine Kidričevo, Zvonimir Holc

Predsednik republike na Ptuju

Dne 26. maja, se je na Ptuju mudil predsednik republike, dr. Janez Drnovšek. Med svojim obiskom se je v mestni hiši srečal z županom, dr. Štefanom Čelanom, ki ga je seznanil s stanjem in z načrti občine. Pogovoru sta se pridružila tudi predstavnik gospodarstva, predsednik Uprave Taluma, mag. Danilo Toplek in direktor Perutnine Ptuj, dr. Roman Glaser, ki sta predstavila poslovanje družb Taluma in Perutnine.

Danica Hrnčič

Dijaki ptujske gimnazije s svojimi vrstniki iz Turčije

Prvi rezultati ankete o organizacijski klimi in zadovoljstvu zaposlenih Taluma v letu 2005

Zakaj pravzaprav meriti klimo in zadovoljstvo?

Merjenje je pomembno v prvi vrsti zato, da ugotovimo, kako naši zaposleni doživljajo posamezna področja dela in kateri so dejavniki zadovoljstva oz. nezadovoljstva. Pomembno je tudi zato, da ugotovimo, na katerih področjih smo najbolj učinkoviti in uspešni in katera področja so tista, kjer imamo še možnosti, priložnosti za izboljšave, kjer so potrebni ukrepi za izboljšanje.

V anketi je letos sodelovalo 653 naših sodelavk in sodelavcev. Rezultati so podobni rezultatom iz leta 2003. V letošnji raziskavi so bili naši sodelavci nekoliko bolj kritični do vseh obravnavanih področij, a so ocene za TALUM, kakovost, varnost pri delu, skrb za zdravje, integrirane sisteme in motiviranost pri delu, še vedno precej visoko na lestvici ocen od 1 do 5.

Slabše, glede na prejšnje merjenje, so predvsem ocene za področje nagrad in priznanj, notranjega komuniciranja, možnosti napredovanja in usposabljanja, izobraževanja ter razvoja.

Ocene za posamezna področja bi lahko razdelili v tri skupine: visoko, srednje in nizko ocenjena področja:

Visoko ocenjena so bila področja:

- kakovost,
- Talum kot podjetje,
- varnost pri delu,
- skrb za zdravje,
- integrirani sistemi,
- motiviranost za delo.

Srednje ocenjena so bila področja:

- medsebojni odnosi,
- organiziranost tako na ravni TALUM-a, kot delovnih enot in služb,
- vodenje,
- odnos do okolja.

Nižje ocenjena so bila področja:

- usposabljanje, izobraževanje, razvoj,
- možnosti napredovanja,
- notranje komuniciranje,
- področje nagrad in priznanj.

Zraven klime smo v raziskavi merili tudi zadovoljstvo zaposlenih pri delu. Tudi tukaj smo zabeležili nekoliko nižje ocene kot v letu 2003. V primerjavi z letom 2003 pa se je povečalo zadovoljstvo z upravo ter s stimulacijo (variabilni del plače).

Najbolje ocenjeno je bilo zadovoljstvo z/s:

- stalnostjo zaposlitve,
- odnosi s sodelavci (odnosi na mikro ravni, znotraj skupine),
- ugodnostmi, ki nam jih nudi TALUM,
- delom, ki ga opravljamo.

Ta štiri področja so bila najvišje ocenjena tudi v raziskavi iz leta 2003, tudi vrstni red je bil enak.

Srednje ocene je dobilo zadovoljstvo z:

- vodstvom podjetja – Upravo,
- možnostmi izobraževanja, usposabljanja, razvoja,

PODROČJE	OCENA
kakovost	4,17
Talum	4,11
varnost pri delu	4,05
skrb za zdravje	3,98
integrirani sistemi	3,81
motiviranost za delo	3,75
medsebojni odnosi	3,71
organiziranost Taluma	3,70
organiziranost DE in služb	3,65
vodenje	3,52
odnos do okolja	3,51
usposabljanje, razvoj	3,48
možnosti napredovanja	3,43
komuniciranje	3,29
nagrade, priznanja	3,12

- neposredno nadrejenim.

Nižje je bilo ocenjeno zadovoljstvo z/s :

- delovnimi pogoji,
- vodstvom delovne enote oz. službe,
- stimulacijo,
- možnostmi napredovanja,
- plačo.

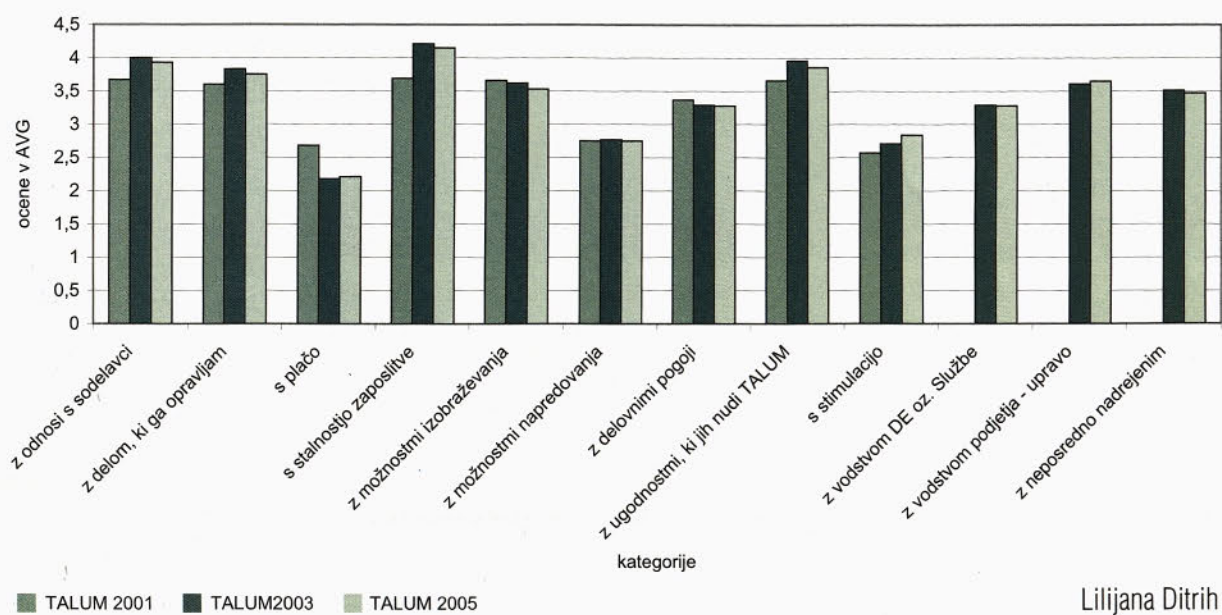
Podrobnejše rezultate s komentarji, po posameznih področjih, bomo posredovali v eni izmed naslednjih števil Aluminija.

Lilijana Ditrih

Zadovoljstvo zaposlenih

KATEGORIJA	TALUM 2001	TALUM2003	TALUM 2005
odnosi s sodelavci	3.67	4.00	3.93
delo, ki ga opravljamo	3.60	3.83	3.75
plača	2.68	2.18	2.21
stalnost zaposlitve	3.69	4.21	4.15
možnost izobraževanja	3.66	3.62	3.53
možnost napredovanja	2.75	2.77	2.75
delovni pogoji	3.37	3.29	3.28
ugodnosti, ki jih nudi TALUM	3.66	3.96	3.86
stimulacija	2.57	2.71	2.84
vodstvo DE oz. služb		3.29	3.28
vodstvo podjetja - Uprava		3.61	3.65
neposredno nadrejeni		3.51	3.47

Lilijana Ditrih

Varnost pri delu

Hrup na delovnem mestu

Vsak dan je na milijone delavcev v Evropi izpostavljen hrupu pri delu in tveganjem, ki jih le-ta lahko povzroči. Hrup povzroča največ težav v gospodarskih dejavnostih, kot sta industrija in gradbeništvo. Problematičen pa je lahko tudi v številnih drugih delovnih okoljih, kot so šole, gostinski objekti itd. Strokovnjaki Svetovne zdravstvene organizacije (WHO) ocenjujejo, da je okvara sluha, zaradi hrupa, najpogostejša neozdravljiva poklicna bolezen. Vsak peti evropski delavec mora vsaj polovico časa na delovnem mestu govoriti glasneje, da ga lahko drugi slišijo, 7 % delavcev pa ima težave s sluhom, zaradi hrupa v zvezi z njihovim delom. Okvara sluha, povzročena zaradi hrupa, je najpogosteje prijavljena poklicna bolezen v EU.

V okviru prizadevanj za varno in zdravo delovno okolje v Evropi, vsako leto Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu organizira kampanijo na izbrano tematično področje varnosti in zdravja pri delu. Letošnja kampanija, ki poteka pod sloganom "Prenehajte s tem hrupom!", bo dosegla vrhunec v mesecu oktobru, ko bo potekal **Evropski teden varnosti in zdravja pri delu**, ki je najpomembnejši in največji dogodek na področju varnosti in zdravja pri delu v Evropi. Daje namreč edinstveno možnost, da pozornost usmerimo na pomen varnosti in zdravja pri delu, s poudarkom na hrupu.

Kaj je hrup?

Hrup je nezaželen, neprijeten zvok, ki moti, vzbuja nemir ali škoduje. Njegova jakost (glasnost) se meri v decibelih (dB). Decibelna skala je logaritemska in zvišanje ravni zvoka za tri decibele pomeni že podvojitev jakosti zvoka. Na primer, običajen pogovor ima jakost okoli 65 dB, kričanje pa navadno 80 dB. Čeprav je razlika zgolj 15 dB, je kričanje tridesetkrat glasnejše.

Jakost ni edini dejavnik, ki določa, ali je hrup nevaren, prav tako je pomembno trajanje izpostavljenosti, za kar se uporablja

časovno vrednotenje povprečne ravni zvoka. Pri hrupu na delovnem mestu ponavadi temelji na osemurni izpostavljenosti.

Vpliv hrupa na varnost in zdravje pri delu

Previsoka jakost hrupa ni nujno edini vzrok za težave na delovnem mestu. Izpostavljenost prekomernemu hrupu lahko sproži vrsto nevarnosti in zdravstvenih tveganj, kot so okvare sluha, vpliv na srčno-žilni sistem, stres v zvezi z delom in povečano tveganje za nezgode pri delu (slabša komunikacija, slišnost opozorilnih signalov, zbranost).

Zmanjševanje in obvladovanje hrupa

Hrup lahko povzroči številne težave na delovnih mestih, vendar neglede na vrsto delovnega mesta, obstajajo trije ključni koraki za preprečevanje poškodb, in sicer ocenitev tveganja, sprejem ukrepov in redno spremljanje ter preverjanje učinkovitosti uvedenih ukrepov. Izvajanje ukrepov zajema odpravo virov hrupa, obvladovanje hrupa pri viru, kolektivne ukrepe, ki izhajajo iz organizacije dela in ureditve delovnega mesta ter uporaba osebne varovalne opreme. Nova evropska zakonodaja zahteva znižanje ravni hrupa tudi od proizvajalcev delovne opreme.

Delovna oprema mora biti izdelana tako, da se tveganja, zaradi emisij hrupa, zmanjšajo na najmanjšo možno raven.

Hrup in Talum

Tako kot v ostali industriji, se tudi v Talumu srečujemo z vplivi hrupa na delovnih mestih. Znižanje ravni hrupa v Talumu je eden izmed glavnih ciljev na področju varnosti in zdravja pri delu. Za zmanjšanje tveganj povezanih s hrupom potekajo različne aktivnosti, kot so:

- izvajanje meritev na delovnih mestih in na osnovi meritev vrednotenje tveganj z izdelavo ocene tveganja,
- vključitev večjih virov tveganja zaradi hrupa v Program za varnost in zdravje pri delu,
- zmanjšanje izpostavljenosti delavcev z organizacijskimi ukrepi,
- nadzorovanje virov hrupa, ločitev virov hrupa, zaščita pred viri hrupa,
- redni zdravstveni nadzor,
- uporaba osebne varovalne opreme,
- izobraževanje in usposabljanje.

Aktivnostim, ki bodo potekale v letošnjem letu v evropskih državah in seveda tudi v Sloveniji, se bomo pridružili tudi v Talumu. Tako se predvideva:

objava člankov na temo hrupa in prikaz dobre prakse oziroma uporabljene rešitve v zvezi s hrupom, objava prispevkov strokovnjakov v zvezi z obravnavano temo, razdeljevanje promocijskega gradiva Evropske agencije za varnost in zdravje pri delu, izvedba seminarjev oz. delavnic na temo hrupa, izvajanje dodatnih aktivnosti ob evropskem tednu varnosti in zdravja pri delu v mesecu oktobru.

Z izvajanjem vseh omenjenih aktivnosti želimo prispevati k temu, da bi bila delovna mesta bolj zdrava, bolj varna in bolj produktivna.

Dodatne informacije: <http://vzd.gov.si/et2005/>

Iztok TRAFELA

Aktualen komentar prodaje za obdobje januar – april 2005

V prejšnji številki so nas vodje DE seznanili z najpomembnejšimi dogodki v proizvodnji in energetiki na začetku letošnjega leta. Kaj pa se je v tem obdobju dogajalo na marketinškem področju, nam bo na kratko pojasnil gospod Vinko Fištravec?

Na prodajnem področju je leto 2005 v marsičem različno od leta poprej. Globalno gledano gospodarska rast v razviti Evropi stagnira, vendar je že znano, da ta kazalec ni vedno in dobesedno v korelaciji s tržnimi dogajanja v posameznih panogah. Na tem področju, gledano skozi prodajne skupine naših proizvodov, prihaja do nekaterih sprememb, ki si jih ne želimo. Vzrokov je več, vendar jih ni mogoče poenotiti za posamezne izdelke.

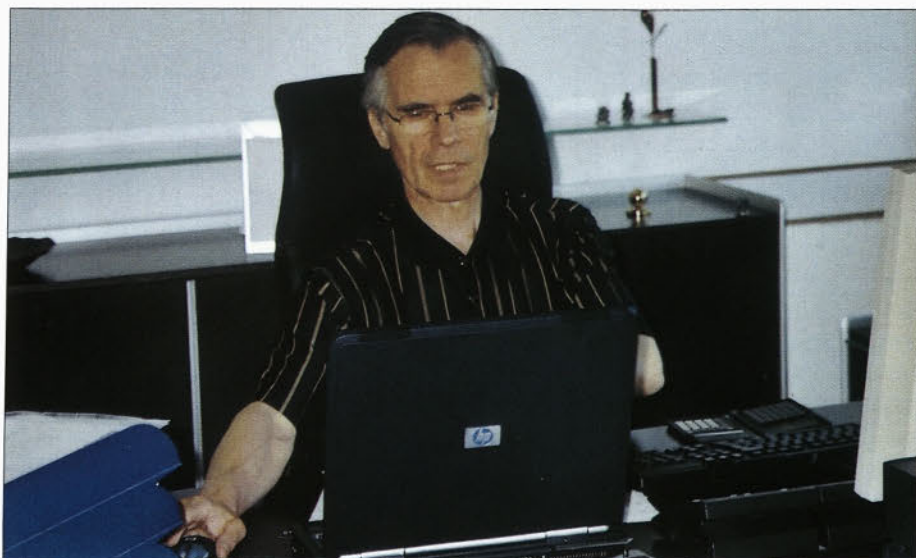
Al drogovi: Visoka konjunktura, značilna za celo lansko leto, se je nenadoma končala v začetku leta. Visoke borzne cene aluminija, ničelna stopnja gospodarske rasti v Italiji in agresivna konkurenca so zmanjšale naročila in prodajne premije ter onemogočile pričakovano realizacijo. Po treh letih je Hydro kot največji ponudnik v Evropi, ponovno sprejel odločitev, da umakne določene količine svoje ponudbe in s tem pospeši okrevanje trga. V takem scenariju smo realizirali v prvih štirih mesecih vsega 89,10 % načrtovane prodaje.

Al livarske zlitine: Področje avtomobilske industrije, v katerega je usmerjen največji del naših dobav zlitin, zagotavlja že leta veliko stabilnost naročil. V primerjavi s prvimi štirimi meseci lani smo prodali za 2.627 ton več, še vedno pa smo zaostali za načrtovanimi količinami v tem letu za 385 ton. Plan proizvodnje je maksimalno dosegljivo kapaciteto naprav v idealnem scenariju prilagajanja trga našim možnostim, kar pa je možno doseči zgolj

naključno. Zaradi preferenc tržišča za stopnjevanje dobav mesečnih potreb v prvi polovici vsakega meseca, je potrebno razpolagati s presežkom kapacitet za takšno prilagajanje. Ker te možnosti nismo imeli, je bil del naročil izgubljen. Res je, da smo proizvodnjo ohranjali z litjem na zalogo, zato bodo napor usmerjeni predvsem v njeno prodajo. Čaka nas še veliko usklajevanj in prizadevanj, da bo plan prodaje dejansko uresničen.

Rondice in rondelle: Začetka padanja izredne konjunktura, ki je vladala skozi celo lansko leto, še ni bilo zaznati v naročilih, pač pa v informacijah kupcev proti koncu aprila. V preteklem letu so imele visoke cene aluminija zelo negativne učinke na stroške, saj prodajnih cen v nadaljnjih stopnjah predelav do končnih izdelkov v farmacevtski, kozmetični, v prehranbeni industriji in drugje, ni mogoče povečevati, evropski proizvajalci pa so soočeni z agresivno azijsko konkurenco s komparativnimi prednostmi, zaradi poceni delovne sile. Sporočila že govorijo o izredno težavnih razmerah, o zmanjševanju naročil in o izčrpanju notranjih rezerv za presejanje takšnega stanja. To lahko govori o koncu izredno uspešnega obdobja; navsezadnje smo planirane količine prodaje presegle za 590 ton ali za 11 %.

mag. Vinko Fištravec

Na poti do okoljevarstvenega dovoljenja

Družba Talum spada med približno dvesto slovenskih podjetij, ki si morajo pridobiti okoljevarstveno dovoljenje po novem Zakonu o varstvu okolja in Uredbi o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje večjega obsega; oba dokumenta veljata od leta 2004. Vendar pa aktivnosti za pridobivanje okoljevarstvenega dovoljenja v Talumu tečejo že od leta 1999, ko je bila v EU sprejeta t. i. smernica IPPC (Integrated Pollution Prevention Control). Priprava dokumentacije je kompleksno in zelo obsežno delo, ki sloni na vrsti tehničnih in organizacijskih sprememb, ki so bile uvedene s projektom 2. faze MPPAI in s pomočjo sistema ISO 14001 ter sprejetimi programi za ravnanje z okoljem.

Proizvodnja primarnega aluminija vključuje tri osnovne dejavnosti IPPC-naprav: proizvodnjo anod, proizvodnjo primarnega aluminija v elektrolizah ter proizvodnjo aluminijevih proizvodov v livarnah in njihovo predelavo (rondelice in izparilniki). K IPPC-napravam sodijo še vse preostale tehnično povezane naprave (nabavna in prodajna skladišča, celotno vzdrževanje in vsa energetska infrastruktura, kontrola kakovosti z integriranimi sistemi kakovosti, promet, čistilne naprave, kanalizacijski sistem z odpadnimi vodami, ponikovalniki, zaprti sistem hladilne vode in drugi objekti). Pri tem dokazujemo, da družba Talum uporablja najboljše razpoložljive tehnike (BAT), pri čemer emisije v okolico ustrezajo vsem zakonskim predpisom. Na osnovi omenjene zakonodaje je Talum tudi imenoval posebnega pooblaščenca za varstvo okolja.

Prvi korak pri pridobivanju okoljevarstvenega dovoljenja je bil dokončan v zakonskem roku, tj. 30. 4. 2005, ko je Talum prijavil IPPC-naprave in pripravil ustrezno dokumentacijo z naslednjimi poglavji:

- osnovni podatki o podjetju z opisom dejavnosti,
- opis kraja industrijskega kompleksa in njegove širše okolice,
- pregled uporabnih dovoljenj,
- relevantni referenčni dokumenti in podzakonski akti, ki opisujejo dejavnost

IPP- in drugih naprav,

- opis tehnologije proizvodnega procesa,
- naprave in tehnike zajemanja in čiščenja emisij snovi v zrak,
- naprave in tehnike zmanjševanja emisij v vode,
- opis virov hrupa in tehnike zmanjševanja emisij oz. imisij hrupa ter ukrepi za nadzor hrupa,
- ravnanje z odpadki z Načrtom gospodarjenja z odpadki.

Naslednji korak pri pridobivanju okoljevarstvenega dovoljenja za določen čas, kar pomeni za 10 let, je priprava popolne vloge, ki je dopolnitev k že oddani prijavi. Popolno vlogo želimo pripraviti do konca leta 2005 ali najkasneje do marca 2006, čeprav je zakonski rok 30. 10. 2006. Nekatere informacije si zainteresirani lahko pogledajo tudi na internetni strani ARSO, www.arso.gov.si/ippc. Skupino za pripravo dokumentacije sestavljajo sodelavci iz proizvodnje anod, elektroliz, livarn, rondelic, izparilnikov, energetike, SVD, razvoja in vzdrževanja, pa tudi pravna in nabavna služba ter podjetje VargasAl. Glede na ustrezno pripravljenost in sodelovanje bo družba Talum gotovo v družbi tistih najboljših slovenskih podjetij, ki bodo to dovoljenje prejele med prvimi, kar bi bil nedvomno velik dosežek.

dr. Marko Homšak,
pooblaščenec za varstvo okolja

Novi projekti v letu 2005

Ni dolgo tega, ko je član Uprave za proizvodnjo in razvoj, gospod Bojan Žigman, pri analizi strategije Taluma napovedal, da smo pred fizično izgradnjo objektov in naprav, ki bodo zagotavljale pretaljevanje okrog 75.000 ton odpadnega aluminija na leto. Danes pa že vidite na prostoru med elektrolizno halo C in livarno skelet nove zgradbe z ogromnimi vertikalnimi stebri. Projekt poleg skladišča odpadnega aluminija predvideva še mehansko in termično obdelavo, rekonstrukcijo talilnih peči S6 in S7 z namestitvijo čistilne naprave, povečanje zgradbe livarne zlitin, novo dvokomorno peč T4, novo talilno peč T3 in še kup manjših posegov, ki so potrebni, da bomo lahko dosegli zgoraj navedeni cilj projekta.

Naloga je zastavljena podobno kot pri dosedanjih projektih, vključno z nosilci, ki so se v praksi že izkazali. Vodja celotnega projekta je g. Marko Drobnič, vodji podprojektov za gnetne in livarske zlitine sta g. Miran Purg in g. Marjan Krošl. Nadzornica gradbenih del je ga. Slavica Mlakar, strojni nadzor vodi g. Matjaž Rozman in elektro nadzor g. Janko Gajšt.

Kot rečeno, skelet zgradbe se že lepo vidi in ga. Slavica je z doseženim zadovoljna, kar je za tiste, ki poznamo njene kriterije, dober znak za celoten projekt. Treba je omeniti, da poleg livarn Slavica vodi celoten projekt in nadzor obnove objekta DE Kontrola kvalitete (laboratorija) in sanacijo žerjavne proge v elektrolizni hali C. Ne bom je vprašal, kako ji vse to uspeva, ampak jo bom zaprosil za kratko oceno poteka del.

Slavica Mlakar: »Skladišče sestavljajo štiri vzporedne hale velikosti 35 x 60 metrov. Dela potekajo po planu. Pravočasni izkopi in izvedba temeljev so omogočili, da smo s 1. junijem začeli z montažo betonske konstrukcije. Tri hale so namenjene skladiščenju odpadnega aluminija in so razdeljene v bokse širine 10 metrov, ena hala pa je predvidena za mehansko in termično pripravo odpadnega aluminija.

Pri obnovi laboratorija je šlo za večji obseg del, ki so se izvajala v dveh delih. V prvem delu, ki je bil opravljen že leta 2004, smo sanirali kritino in zamenjali okna. V drugi fazi, ki se pravkar končuje, smo uredili laboratorij, pisarne in stopnišče. Posodobili smo klimatizacijo prostorov, razsvetljavo, uredili varnostno razsvetljavo, javljalce požara, posodobili opremo (digastoriji) in ostalo. Vrednost celotne investicije je znašala 75 mio SIT.«

Vodja projekta, Marko Drobnič, nam je projekt pretapljanja napovedal že v pogovoru za Aluminij. Sedaj, ko je izvedba tega v samem teku, sem ga zaprosil za konkretnije informacije.

Marko Drobnič: »Gradbena dela na skladišču odpadnega aluminija izvaja Gradbeno podjetje Ptuj, pri izvedbi pa sodeluje tudi podjetje Pomgrad, ki je izdelalo in montiralo betonsko konstrukcijo hale. Izvedbo zunanje ureditve okrog skladišča smo oddali Cestnemu podjetju Ptuj. Dela zaenkrat potekajo v skladu s terminskim planom, ki predvideva zaključek izgradnje v mesecu septembru.

Od ostalih aktivnosti je potrebno poudariti, da smo dokončno uskladili razporeditev opreme in tehnologije za mehansko in termično obdelavo aluminija in podpisali pogodbo za drobilnik odpadnega aluminija, katerega montaža se bo začela v oktobru 2005. V juniju bomo izvedli tudi zadnja testiranja odvlekov izpred talilnih peči v Livarni gnetnih zlitin in sprejeli odločitev o dobavi in montaži čistilne naprave. Razgovori in usklajevanja potekajo tudi s ponudniki opreme za:

- novo dvokomorno talilno peč, ki bo namenjena izključno pretaljevanju odpadnega aluminija in bo vključena v proizvodni proces v Livarni livarskih zlitin,
- termično obdelavo odpadnega aluminija ter
- manipulacijo in šaržiranje aluminija v talilne peči.

Količina pretaljenega aluminija narašča skladno s planirano vrednostjo za leto 2005, kar pomeni 25.000 ton pretaljenega aluminija v letošnjem letu.«

Ivo Ercegović

Zgoraj: obnovljen laboratorij
V sredini in spodaj: gradbišče skladišča odpadnega aluminija

Intervju: ZVONE BANKO

Verjemite, veliki del konkurence tega znanja nima

Gospod Zvone Banko je v Talumu že dobrih 20 let in vsi ga dobro poznate. Ne poznate pa njegove nove službe, ki je sicer ozko povezana s strategijo razvoja Taluma. Ta je formirana, zaradi potrebe po oskrbi livarn z odpadnim aluminijem za pretaljevanje, kar je Banko pionirsko začel že 1996. leta. Služba se nahaja v prostorih livarne, zato pojdimo tja in pogledajmo, kaj se dogaja, oziroma, kaj se je zgodilo v letu in pol od njenega nastanka. Na vratih pisarne piše »Služba za upravljanje s kovinami«. Torej, nova pisarna in novi »stari« vodja. Stari zato, ker si je Banko pridobil bogate izkušnje pri vodenju procesa in ljudi v proizvodnji anod ter livarn. Nova služba je s proizvodnim procesom manj povezana, v ospredju pa so poslovno organizacijske zadeve. To sem začutil takoj, ko sem vstopil v pisarno, kajti po telefonu se je pogovarjal stoje in mi le namignil, naj se usedem k okrogli mizi. Pogovarjal se je v nemščini. Ko je odložil, je telefon spet zazvonil, tokrat pa je nadaljeval v angleščini in spet je šlo za poslovne ponudbe. Klici bi se kar naprej nadaljevali, zato mu ni preostalo drugega, kot preusmeriti telefon k tajnici in pustiti mobilni za najbolj nujne primere. Ko pa mi je razložil program službenih potovanj, ki so pred njim, sva ugotovila, da nimava časa na pretek. Treba bo pohiteti, ker je tema najinega pogovora precej zapletena. Poleg tega je namen tega zapisa tudi, da bi spoznali kaj več o Zvonetu kot človeku.

Ali tako intenzivno poteka vsak dan?

Banko: Skoraj da. Ti posli zahtevajo veliko komunikacije in tudi potovanj. Vedno pogosteje sem odsoten od doma, v prihodnje pa bom moral potovati še veliko več. Na podlagi vidnega in še posebej osebnih kontaktov z dobavitelji odpadnega aluminija, se je veliko lažje odločiti za nakup in sodelovanje.

Morda je zanimivo vedeti, kdaj so bili prvi zametki ideje o pretaljevanju odpadnega aluminija?

Banko: Sami začetki so bili v obdobju 1996/97, ko smo v sodelovanju s Hydro aluminijem zaključili veliki projekt posodobitve drogov. Krajše zatišje smo v livarni izkoristili za razmišljanja o načinu, kako znižati proizvodne stroške. Spontano se je porodila ideja o pretaljevanju odpadnega aluminija, kjer smo videli priložnost za največje prihranke.

Vendar pa ste enkrat začeli.

Banko: Pot od ideje do njene uresničitve ni bila enostavna. Ker v Talumu o odpadnem aluminiju takrat nismo vedeli veliko, sem se dogovoril za sestanek pri zbiralcu tovrstnih surovin, MELTAL-u. V začetku so bili do nas zelo rezervirani, kaj kmalu pa smo našli skupni interes. Vsem začetnim težavam navkljub, nam je leta 1998 uspelo pretaliti prvih 300 ton, material pa je dobavil izključno Meltal. Leta 1999 je pretaljevanje potekalo intenzivneje in uspelo nam je pretaliti 800 ton. To je bil za tisti čas velik dosežek, težav pa smo imeli pri tem več kot danes z 20.000 tonami.

Za nadaljevanje je bila odločilna podpora vodstva, kajti treba je bilo nekaj investirati.

Banko: Res je. Velik uspeh je bil v okolju, kjer dominira elektroliza, vzpodbuditi zanimanje vodstva za uvajanje »drugo razredne surovine« in to idejo kasneje vključiti celo v že izvedeni projekt posodobitve livarn. Tako smo leta 2000 uporabili že 5.000 ton odpadnega aluminija.

Izgradnja novega agregata in posodobitev sistema pretaljevanja se je izvajala v obdobju 2001/2002. Prvi sadovi tega dela so se pokazali v letu 2003, ko je količina odpadnega aluminija preseгла 8.000 ton.

Naraščajoče količine so začele povzročati težave na nabavni strani, z izgradnjo nove Livarne livarskih zlitin pa sta se obseg in način funkcioniranja livarn močno spremenila. Nujne so bile reorganizacije, tako sta s 1. januarjem 2004 tudi uradno nastali dve livarni in nova Služba za upravljanje s kovinami.

Kaj pa so glavne značilnosti Službe, prednosti, slabosti?

Banko: Razumeti je potrebno, da odpadni aluminij ni izdelan na osnovi naročnikovih specifikacij. Odločitve, ali kupi-

ti ali ne, so možne samo na osnovi dobrega poznavanja potreb in možnosti v lastni proizvodnji, sposobnosti ocene materiala na osnovi opisa ponudnika in v veliki meri poznavanja lokacij, na katerih se izvaja proces zbiranja oz. sortiranja materiala.

Glavna naloga službe je izgraditev sistema nabave odpadnega aluminija, značilnost pa je predvsem intenzivna komunikacija s ponudniki materialov na eni strani in uporabniki materialov v Talumu. Prednosti in slabosti bi težko komentiral, mislim pa, da je način, s katerim poskušamo projekt realizirati, dober.

Kako si na začetku izvedel za ponudnike, kako sploh priti do tega materiala?

Banko: Po skromnih začetkih z MELTAL-om smo vzpostavili sodelovanje z madžarskimi dobavitelji, v zadnjem obdobju pa je Talum zelo aktiven v Nemčiji. Za prve izvore sem izvedel v specializiranih revijah, s pomočjo interneta, na konferencah, danes pa so mi za pridobivanje novih informacij in naslovov v veliko pomoč številna poznanstva.

Kako pride do odločitve?

Banko: Na podlagi ponudnikovega opisa materiala moram najprej ugotoviti, ali je ta za Talum sploh primeren. Velikokrat se je potrebno posvetovati s tehnologom v livarni, naslednji korak pa je pogajanje o nabavni ceni, ki je za končno odločitev ključnega pomena.

Ker gre za nove materiale, je najbrž tudi cena stvar taktiziranja?

Banko: Drži. Cena odpadnega aluminija je vezana na borzno ceno primarnega aluminija. Ker so nihanja cen vsakodnevna in pogosto zelo visoka, je za nabavni posel zelo pomembno, kdaj je pogodba sklenjena, pri tem pa je potrebno taktizirati.

Ni mi popolnoma jasna zgodba okrog cene uvoženega primarnega aluminija, za katerega se mora plačati dodatna carina, ki jo narekuje Evropska unija. Lahko to pojasniš?

Banko: EU je uvedla 6 % carino, zaradi zaščite lastne aluminijske proizvodnje. Polemike, ali je to za Evropo dobro ali ne, se vlečejo že od uvedbe carine dalje. Moje mnenje je, da bi ukinitve carine Talum-u prinesla več škode kot koristi. Pozitivni efekt bi se odražal le na znižanju cene kupljenega primarnega aluminija. Na prodajni strani pa bi, zaradi povečanja konkurence iz držav z nižjimi proizvodnimi stroški, prodajne premije padle za celotno prodajno

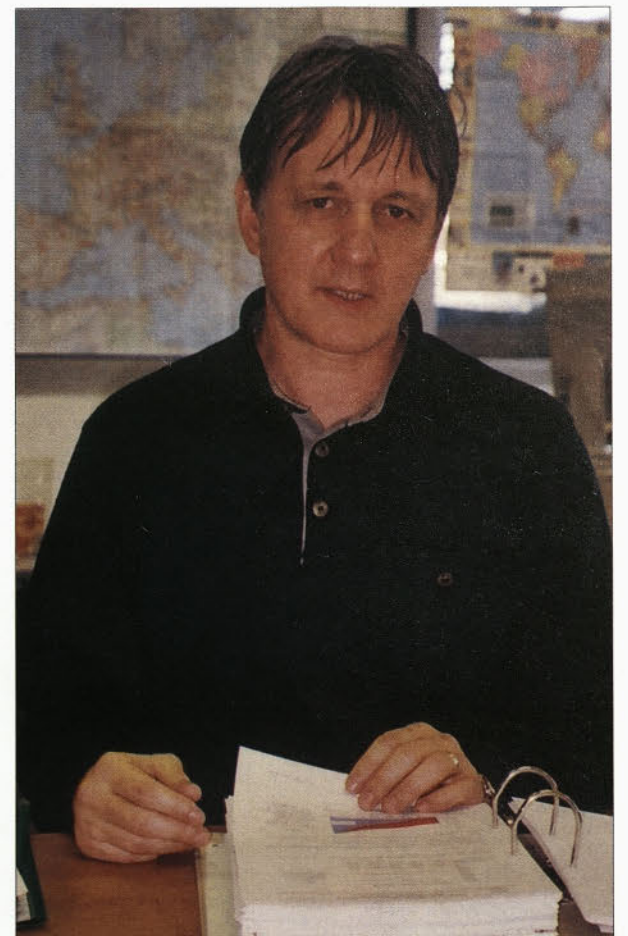
količino Taluma, kar bi skupni rezultat poslovanja poslabšalo.

Kako ocenjuješ strategijo Taluma glede pretaljevanja?

Banko: Za Talum je izrednega pomena ohraniti današnji obseg prodaje na letni ravni 160.000 ton. Z neizogibnim izklopom elektrolizne hale B se bo količina vložka za livarne zmanjšala za 35.000 ton. V kolikor primanjkljaj ne bo nadomeščen s surovino primerne cenovnega razreda, bo manjša proizvedena količina podražila stroške proizvodnje, rentabilnost poslovanja Taluma pa bo močno ogrožena. Odgovor je torej, pretaljevanje, DA.

Kako bi potem izgledala struktura aluminija za pretaljevanje?

Banko: Po prenehanju obratovanja elektrolizne hale B bo osnovno surovino s 50 % deležem celotnega vložka še vedno predstavljal elektrolizni aluminij. Približno 30 % delež bo pripadal odpadnemu aluminiju, 10 % bo procesnega aluminija, to je odpadka iz proizvodnje kupcev Talumovih proizvodov, preostalih 10 % pa bo primarnega aluminija v obliki hlebčkov ali T-formata.

Če ni skrivnost, ali lahko razložiš stroškovna razmerja pri pretaljevanju?

Banko: Odgovor na to vprašanje ni preprost. Danes dodamo elektroliznemu aluminiju v povprečju le eno petino odpadnega aluminija, kar pa omogoča proizvodnjo izdelkov z nezmanjšano prodajno premijo. Dodana vrednost je bistveno večja, kot ob uporabi kupljenega primarnega aluminija. Ali nam bo to uspelo tudi v obdobju, ko bo k elektroliznemu aluminiju potrebno dodati kar polovico odpadnega aluminija, pa je odvisno od uspešnosti potekajočega investicijskega projekta in znanja, ki si ga bomo na tem področju pridobili?

Kako po tvoji oceni poteka proces pri nas?

Banko: Pretežni del odpadnega aluminija se pretaljuje v proizvodnji drogov, kjer brez dodatne opreme ni več veliko možnosti za dodatno povečevanje količin. Proizvodnja je ves čas pod pritiskom naraščajočih količin, za mnogo vrst odpadnega aluminija pa še ni izdelanih optimalnih postopkov uporabe. Zaposleni vlagajo izredno veliko truda v izboljševanje načinov dela z enim samim ciljem, kako pretaliti čim več, v čim krajšem času, brez negativnih učinkov na kakovost proizvodov.

Velik neizkoriščen potencial je v proizvodnji livarskih zlitin. Inštalirane naprave trenutno omejujejo uporabo večjih količin odpadnih surovin, po izgradnji nove talilne peči in prilagoditvi prodajnega programa pa načrtujemo največji dvig deleža odpadnega aluminija ravno v livarskih zlitinah.

Kakšna je naša slika v primerjavi z ostalimi?

Banko: S 25.000 ton letne porabe je postal Talum pomemben dejavnik na trgu, v krogu 400 km pa smo največji kupec odpadnega aluminija. Naša posebnost je mešanje odpadnega in elektroliznega aluminija, kar predstavlja veliko konkurenčno prednost.

Z drugimi se je brez upoštevanja velikosti podjetja in prodajnega programa zelo težko primerjati. Pomembno se je zavedati, da se položaj evropske aluminijske industrije, zaradi pospešene industrializacije v Aziji, iz leta v leto slabša. Veliko naših konkurentov, podobno kot Talum, išče pot za svoje preživetje, naša realna možnost pa je biti boljši od njih.

Kako to doseči?

Banko: Pričeli smo intenzivne priprave za izgradnjo novih talilnih kapacitet in uvedbo tehnologije, ki bo omogočila pretaljevanje najzahtevnejših vrst materialov, tudi takšnih, ki jih večina livarn, zaradi visokih talilnih izgub ali ekoloških zahtev, ne more.

Velik potencial Taluma predstavljajo zaposleni z dobrim znanjem na področju uporabe odpadnega aluminija. V mislih imam tako tehnologe, kot odgovorne za skladiščenje in kasneje pretaljevanje materialov v pečeh. Vsi ti ljudje so se v zadnjih letih veliko naučili, obseg znanja pa se še vedno širi. Tovrstnih znanj ni mogoče najti v knjigah ali šolah in ravno zaradi tega so ključ do uspeha. Verjemite, velik del konkurence takega znanja nima.

Talumove zaloge odpadnega aluminija so povsod, so različnih oblik in barv, prava paša za oči. Kakšne so osnovne karakteristike tega?

Banko: Res je, so različnih tipov in oblik. Odpadnega aluminija je izredno veliko. Naj izpostavim tiskarske plošče, ki so po kemični sestavi blizu primarnemu aluminiju, a so za pretaljevanje zelo zahtevna surovina. Velika verjetnost je, da bodo ravno tiskarske plošče predstavljale največji delež odpadnega aluminija v Talumu in upam, da fotografije lepotic, ki se občasno znajdejo na teh ploščah, v vročih dneh nekoliko motivirajo delavce v livarni.

Kako iz tega vidika gledaš na perspektivo livarn in posredno tudi Taluma?

Banko: Vse srednjeročne in dolgoročne napovedi strokovnjakov kažejo, da se proizvodnja primarnega aluminija, kljub nenehnemu naraščanju potreb po aluminiju, nezadržno umika iz Evrope. Tudi Talum se srečuje s pritiski, ki so povezani predvsem s pomanjkanjem in draženjem električne energije. Odpadni aluminij v kombinaciji z elektroliznim predstavlja za nas priložnost za uravnoteženje stroškovne in prodajne strani, pri čemer imajo izredno pomembno vlogo ravno livarne.

Ali bi z današnjimi izkušnjami, kako drugače zastavil proces pretaljevanja v dvokomorni peči?

Banko: Samega koncepta ne bi spreminjal, današnje znanje in izkušnje pa bi bile vsekakor v veliko pomoč pri izbiri opreme. Verjetno bi bilo narejeno manj napak, a tudi

napake so del učenja – če niso prehude, se iz njih največ naučimo.

Kako se počutiš v novi službi in kako vidiš sebe v odnosu do Taluma?

Banko: Po 19 letih v proizvodnji se je bilo sprva težko privaditi na novo okolje. Najbolj moteča je bila tišina, čez noč so prenehali zvoniti telefoni, ni bilo več sestankov, namesto postavljanja nalog sem se moral navaditi na delo v stilu »one man band« .

Po dobrem letu je situacija bistveno drugačna in včasih zopet pogrešam nekoliko več miru.

Naloga, ki jo opravljam, je zahtevna, delo pa mi predstavlja velik izziv. Pri tem ne gre toliko za nakup odpadnega aluminija, pač pa predvsem za izgradnjo nabavne mreže, ki bo morala delovati z mano ali brez mene in tega se močno zavedam. Brez sodelovanja z odgovornimi sodelavci, predvsem v proizvodnji, naloga ne bi bila izvedljiva. Ker to sodelovanje poteka brez večjih nesoglasij ob medsebojnem upoštevanju mnenj, sem prepričan, da me okolje kot osebo sprejema pozitivno. Če k temu dodam še prijeten občutek ob rasti količin in napredovanju projekta, sem zadovoljen, temu primeren pa je tudi moj odnos do Taluma.

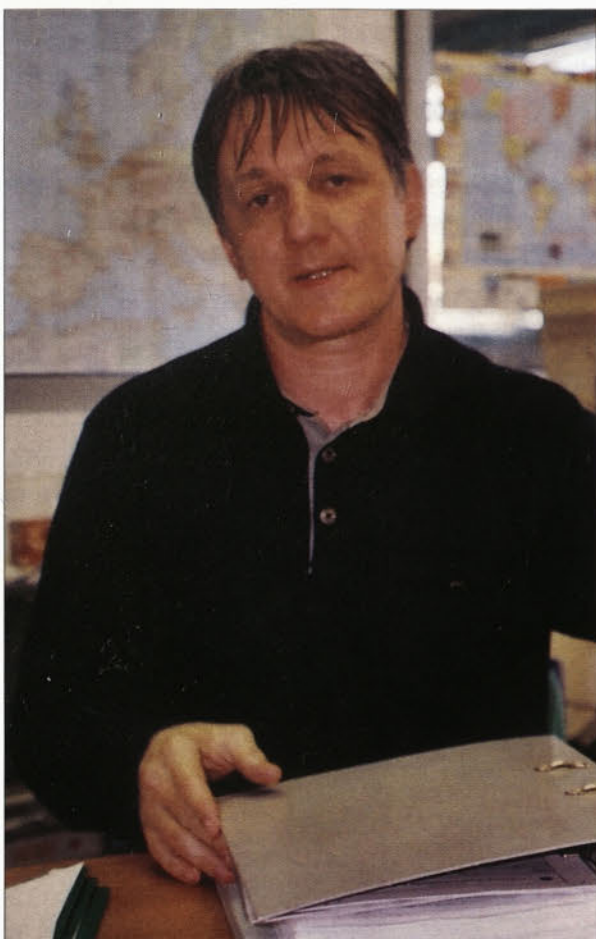
Znana je izjava gospoda Danila Fürsta: »Spoštujte in ohranjajte bogastvo Taluma.« Kako komentiraš to misel?

Banko: Ne vem natančno, kaj je bilo z izjavo mišljeno, na bogastvo Taluma lahko gledamo iz različnih zornih kotov. To bi lahko bili moderni obrati, velik prostor, zelenice, obnovljeno upravno poslopje ... Osebnostno mislim, da so edino pravo bogastvo zaposleni, ki s svojimi idejami, z odločitvami in vzgledom prispevajo k ohranjanju in rasti podjetja.

Morda še kakšna želja?

Banko: Z željami sem previden. Če se uresničijo, super, če ne, se pač ne, so pa le moje.

Ivo Ercegović

Izid Štegerjeve pesniške zbirke Kamen

Informacije iz področja kulture bom začel z izjavo predsednika Danila Topleka, ki je na to temo ob zadnjem pogovoru za Aluminij dejal: »... Ne vidim razloga, da bi se »kultura« ljudi v našem okolju zreducirala na poslušanje jodlarskih ali hrvaških popevk in skakanja na pustnem karnevalu. To je razlog za našo podporo gledališčnikom, glasbenikom, pesnikom in pisateljem, pevcem in še kdo bi se našel.« Rečeno, storjeno. V praksi pomoči, ki jo Talum ponuja različnim dobredelnim, športnim in amaterskim društvom, je na vidnem mestu kultura.

Posebno pozornost je pritegnila pomoč Taluma pri izdaji zgoščenke in zbirke pesmi KAMEN znanega ptujskega pesnika, Aleša Štegerja. Zakaj? Zato, ker so pesniki na robu kulturnega zanimanja, entuziasti, ki za svojo idejo živijo bolj kot drugi umetniki. Da se je Šteger odločil posneti zgoščenko in jo sam javno izvajati, je redkost v praksi v Sloveniji in ravno tako v svetu. To pionirstvo daje udeležbi Taluma še večji pomen. Sodbo o literarnih in drugih kvalitetah pesmi so izrekli priznani mojstri besede. Oblikovanje sta opravila Darko Ferlinc in Dušan Fišer. Za vas smo izbrali eno izmed pesmi, da si boste lahko mnenje ustvarili sami.

Pesnik Aleš Šteger

Otroci so risali in pisali

Po razstavi risb, besedil in drugih izdelkov, ki so jih pripravili otroci naših zaposlenih v okviru akcije »Rišemo in pišemo o zdravju« (letos so ustvarjali na temo »Voda«), smo prosili akademskega slikarja Dušana Fišerja, da si razstavo ogleda in pokomentira ustvarjalnost otrok.

To je z veseljem tudi storil in pogledajmo, kaj je napisal (članek smo namenoma uvrstili v rubriko kultura).

Akademski slikar Dušan Fišer

VODA

Voda se v očeh otroških ustvarjalcev kaže kot nekaj, kar je pomembno za življenje in kot vir otroškega veselja in igre. Razstava na slikovit in pripovedno angažiran način pripoveduje o elementu voda.

Slike, risbe so otroško neobremenjene v spontanosti likovnega izraza in vsebinskih izhodiščih, ki se v večini del kažejo kot dvojnost med vodo kot virom življenja in njeno onesnaženostjo. Dela nam kažejo otroško zavest in njihovo sporočilnost nagovarjanja in opozarjanja na problem, ki je prisoten v zavesti tako mladih ustvarjalcev, in se kaže kot komplementarnost, nasprotje med željo, veseljem, radostjo in na drugi strani ekološkim stanjem voda.

Dela so ekspresivna, poetična in razposajena, hkrati pa angažirana v prikazovanju dejanskega stanja. So kot opozorilo in želja, ki prihaja iz izkustvenega čutnega vživetja, ko se potopijo v svet barvitosti, nežnosti prelivov, razgibanih kontrastov, ko nihajo med iluzijo prostora in ploskovitostjo, ko se poigravajo z različnimi podobami in pomeni. V tem kontekstu je likovno upodabljanje vode kot estetskega izhodišča samo po sebi čutno dejanje in je znak otroške sposobnosti sprejemanja impulzov iz okolja, v katerem živijo.

Z likovnega stališča so dela neobremenjena s samo formo, kompozicijo, estetiko in so grajena skozi čutnost, barvno sproščenost in risarsko svojskost čustvenega izražanja. Z raziskovanjem motiva skozi njim lasten likovni izraz, vnašajo spontanost, neposrednost in zavest o vodi kot igri in kot življenjski nujnosti. S tem nam kažejo na razmerje med zunanjo resničnostjo in notranjimi občutji.

Zid

Ne mine dan, ko ne pomisliš,
Da so tudi tebe zazidali ven iz sveta.
Ti vzeli perspektivo. Izobčili.

Ne mine jutro, ko si ne zaprisežeš,
Da danes razrušiš ta zid, in ne večer,
Ko se vrneš razrušen. Tvoj upor je brez pomena.

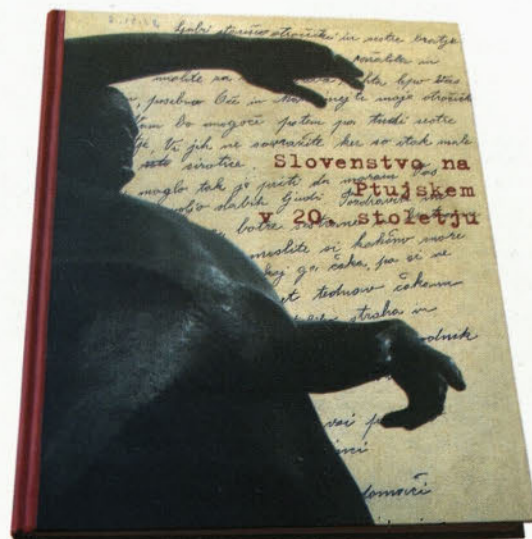
Nikogar ni, ki bi ti podeljeval varnost nasprotja.
Opeke se same razpro, mehke kot ure.
Spustijo te skozi, še preden se jih dotakne dlan.

Čeprav ni nobene druge strani,
nobenega drugega kraja.
Nikamor ne prispeš in nič te nikjer ne drži.
Brez zidu si, kjer bi se vse to končalo.

In nikjer nikogar nikdar je tvoj zid.

Izdaja zbornika Slovenstvo na Ptujskem v 20. stoletju

Ta zbornik je založilo in izdalo Območno združenje borcev NOB, ob izdatni pomoči Taluma in drugih ptujskih organizacij ter številnih posameznikov. Ob predstavitvi zbornika je značilna Toplekova izjava, da je v času, ko se nekaterim zdi, da je za dokazovanje slovenstva dovolj že, če skačeš, opravljeno delo nadvse pomembno. In res je. Zbornik ima svoj zgodovinski del, v katerem avtorji prispevkov pišejo o tem, kako se je na Ptujskem uveljavljalo slovenstvo, drugi del pa je posvečen spominskim obeležjem. »V zborniku spremljamo boj za narodno identiteto od germanizatoričnega vala na prelomu v 20. stoletje, izpostavljamo mnoge čeri narodnostnih bojev, predstavljamo zlohotne načrte iztrebljanja Slovencev, slovenskega jezika in kulture ob okupaciji in težke pogoje narodnoosvobodilnega boja...zbornik posvečamo tudi mladim, ki vojnih grozot, zatiranja in nesvobode ne poznajo,« je zapisala glavna urednica dr. Ljubica Šuligoj. Za preglednost in lepoto zbornika je poskrbel Darko Ferlinc.

Čarovnija te prevara

Tokrat vam predstavljamo Marijo Čoh. Poznate jo kot čistilko v proizvodnih obratih, je blondinka vitke postave, ki ji dobro pristaja tudi delovna obleka. V privatnem življenju se ukvarja z različnimi stvarmi, od čarodejstva, dekoracije z baloni, petja, poslikave obraza in še s čim. Za povabilo na strani Aluminija me je najbolj pritegnilo njeno čarodejstvo. Izkazalo pa se je, da ni čarodejka le na odru. Poglejmo.

Z delom pri nas je začela leta 1985, od leta 1990 je nadaljevala pri Revitalu, kjer je zaposlena še danes. »Letos dobim jubilejno nagrado za dvajset let dela,« se je takoj pohvalila. Na vprašanje, kako ji gre v službi, je brez zadržkov povedala: »Zadovoljna sem. Namesto naziva čistilka bi lahko lepše rekla urejevalka prostorov pa ne bi bilo nič drugače. Delo kot delo, spoštujem ga, kot vsako drugo. Vsakemu delu moraš pristopiti resno in z dobro voljo. Posebej se mi zdijo pomembni stiki z ljudmi. To širi pogled in škoda, da je pravih pristnih stikov vedno manj. Čistilke imamo pogosto veliko dodatnega dela, ker se v tovarni vedno kaj gradi ali obnavlja. Trenutno čistimo prostore laboratorija v obnovi. V službo moramo prihajati zgodaj zjutraj, zaradi česar sem kar utrujena. Doma me čaka še vloga mame in žene, to pa je moja prva vloga, kateri se, poleg vseh drugih aktivnosti, v celoti predajam.« Že po teh uvodnih besedah me je spomnila, kako pogosto enačimo človeka s poklicem in si tako ustvarjamo napačne predsodke o ljudeh. Zato je prav, da spoznavamo značaje in navade čim širšega kroga naših sodelavcev in jim damo možnost povedati nekaj o sebi in svojem življenju. Marijo Čoh pa sem najprej zaprosil, naj nam razloži, kaj je to čarodejstvo.

»Čarodejstvo je vrsta zabave, znano stoletja, ki se razvija z napredkom znanosti. Vse, kar si ljudje niso znali ali si še ne znajo logično razložiti, so povezovali z magijo. Danes ji rečemo moderna magija in na nastopih uporabljamo moderne rekvizite. V tem poslu sem asistentka svojemu možu Avgustinu, ki je mednarodno priznan čarodej. Ko sva se spoznala, je bil že uveljavljen med čarodeji. Mene ni začaral, temveč očaral, se je značilno nasmejala in nadaljevala. Začela sva z iluzijami, kajti magijo sestavlja več različnih področij. Mikromagija je splošna magija in se izvaja z manjšimi rekviziti, kot so rutice, kovanci, karte itn. Za iluzije pa lahko rečem, da so zahtevnejše. Sem sodi delo s človekom, lebdenje, prebadanje in večje odrske scene, tudi hipnoza. Čarovnija te v osnovi prevara. So tudi takšne iluzije, ko povabimo na oder človeka iz občinstva, kar pa je za občinstvo še bolj prepričljivo. Občinstvo pričakuje, da se zgodi nekaj nemogočega. Čarodeji pa smo tisti, ki vemo, kako iz nemogočega narediti mogoče. Človeka presenetimo z nepričakovanim. Trik je naše najmočnejše orožje. Nismo kot stari čarodeji, ki so delali strele in ogenj, da bi strašili ljudi, mi jih z magijo zabavamo in nasmejimo.«

Kaj ti najbolj uspeva?

»Kombinacija magije in ognja. Najine točke so ognjene. To je najina specialnost, saj sva edina v Sloveniji, ki to izvaja. Najboljša je točka z zabojem.«

Kako bi opisala svojo vlogo v tem nastopu in bistvo čarovnije z zabojem?

»Zame je zelo pomembno gibanje in da sem atraktivno urejena. Vse mora imeti svoj smisel. Točka se začne s požiranjem ognja, vse je tiho, postopoma se vključi glasba, ki povečuje efekt. Vse napeljuje k trenutku, da pridem na oder jaz in pritegnem pozornost. Ko iz publike zaslišim

tisti spontani uau, uau, vem, da so me sprejeli. Avgustino in jaz se na odru zlivava v celoto. Po izvedeni vlogi na odru, stopim v škatlo, potem sledi prebadanje. Biti mora tako prepričljivo in hkrati vidno, da živ človek ne more priti ven. Na koncu zaboje zajame še ogenj in vrhunec točke je, ko izstopim ven, živa, cela in seveda nasmejana.«

V čem je skrivnost, da ostaneš cela?

»To je magija. Zaboje je majhen in ni logično, da lahko gre ženska moje velikosti noter, kaj šele, da po prebadanju ostane nepoškodovana.«

Kako pa nastane ogenj?

»Spet magija. To je naša stvar, treba je znati. Več ne morem povedati.«

Ali lahko poveš, kaj več o samem zaboju, kako pridete do njega?

»Zaboje naj ostane skrivnost. Za večino rekvizitov pa velja, da jih kupimo na svetovnih kongresih zaprtega tipa, kjer so prisotni le registrirani čarodeji. Tam potekajo seminarji, tekmovanja, ocenjevanja in obenem prodaja rekvizitov. Oprema je unikatna in zelo draga.«

Lahko bi o nastopih govorila še veliko, vendar dovolimo Mariji, da na kratko opiše še svoje druge aktivnosti. »Dekoracija z baloni je zadeva, ki pride prav na porokah, Abrahamih in drugih prireditvah. Tudi za Talumov piknik, ko smo gostili Natalijo Verboten, ste lahko občudovali mojo dekoracijo. Poslikave obraza – facepainting izvajam v glavnem na otroških delavnicah, kjer najpogosteje slikam živalske motive. Poznana sem tudi v pustnem času na Ptuj, ali ob drugih prilikah, ko si nekdo zaželi poslikave. Največja umetnost je v tem, da lahko s pravilnim senčenjem osebo pomladiš ali postaraš za več let. Za poslikave potekajo izobraževanja večinoma v tujini. Lahko rečem, da v zahodnih državah ni rojstnega dneva brez balončkov ali poslikave obraza. Nastopam tudi kot pevka. To sem si želela že od otroških let. Začetki moje pevske kariere segajo v čas, ko me je povabil k sodelovanju gospod, ki je ostal brez pevke. Tako sem začela. Danes pojem pri skupini v Mariboru, nastopam sama, ali pa v duetu. Izvajam v glavnem komercialno glasbo.«

Kdaj najdeš čas za vse?

Ona pa kar dodaja: »Poleg vsega delam ekonomsko šolo in kmalu bom maturirala. Vse, kar sem si naložila, delam z veseljem in organizirano, zato mi uspeva. Navajena sem delati, ker prihajam iz številne družine. V družini nas je bilo osem, same sestre, jaz sem sedma. Sestre so odhajale od doma. Ko sem končala osnovno šolo, me je mama potrebovala za delo doma. Sedaj, ko so moji otroci zrasli, je prišel čas zame. Odločila sem se, da moram nekaj narediti tudi zase, vpisala sem se namreč v šolo. Ves uspeh je v volji in podpori družine, včasih z otroki tekmujem pri ocenah. Zdaj, ko sem že kar daleč, se veselim svojega uspeha in si po tistem želim nadaljevati šolanje. Morda se bom enkrat lahko izkazala še v kakšni drugi vlogi.«

Čeprav nam ni podrobno razložila bistva čarovnije ali prevare, ki jo izvaja na odru, smo lahko jasno razumeli čarovnijo njenega uspeha v realnem življenju.

Bravo!

Letovanje v obnovljenih hišicah in stanovanjih

Ob izidu Aluminija bodo nekateri srečnejši že koristili naše obnovljene počitniške kapacitete. Ker gre za obsežne posege na obstoječih objektih, smo direktorico VITAL-a zaprosili za krajše pojasnilo o poteku del in trenutnem stanju v Nerezinah in Červarju.

Voda je življenje, ampak samo takrat, ko je sama živa. Mrtvi vodi lahko dodajamo različne minerale pa vendar ostaja mrtva. Tudi sol je, tako kot voda, življenje. Naše telo je, če mu odvzamemo vodo, sestavljeno iz soli različnih oblik. Če nam primanjkuje soli v telesu je onemogočeno njegovo delovanje. Predelana sol, ki jo uporabljamo v kuhinji, je strup in je odgovorna za težave s srcem in krvnim obtokom. Povzroči lahko kap, težave s ščitnico in prebavne težave vseh vrst. Bistvo soli je še v tem, da je topna v vodi in se lahko spet na enak način preoblikuje v sol. Vse soli v našem telesu so v obliki vodne raztopine. Uravnovešena vsebina elektrolitov omogoča ozmotski pritisk v našem telesu. Na ta način se nenehno vzdržuje tekočina med celicami in ožiljem. Sestavina krvi je močno podobna morski vodi.

Kaj nas vleče na morje?

Zgoraj naštetih razlogov, ali še kaj več? Vsemu temu lahko prištejemo še neverjetno privlačnost morske vode, valov, energije v gibanju... Morje vpliva na naša čustva, uravnava jih in odpira. Ob vodi smo navadno dobre volje in se zlahka sprostimo.

TALUM ponuja svojim zaposlenim možnost bivanja na morju, in sicer v Nerezinah in Červarju. V Nerezinah so na razpolago 4 hišice in 1 stanovanje, v Červarju pa 4

stanovanja. Počitniški dom v Crikvenici je še vedno zaseden s hrvaškimi begunci, zato v njem ni možno letovati.

TALUM se je odločil obnoviti svoje kapacitete v Nerezinah in Červarju, tako da dela obnove pospešeno potekajo. Kapacitete so v celoti zasedene že od 10. 6. 2005.

Po predlogu in izdelanih načrtih arhitektke, gospe Mojce Hercog se izvajajo dela znotraj in izven stanovanjskih objektov. V Nerezinah bodo po novem na razpolago: vrtna kuhinja, urejajo se parkirna mesta, zamenjana bo celotna notranja oprema in drobni inventar. Cena letovanja je v letošnjem letu 1.300,00 SIT na osebo.

Predvidena dela v Červarju, ki so v teku, pa se nanašajo predvsem na notranjo ureditev in zamenjavo opreme. Prenovljene hišice in stanovanja bodo ponujala visok standard bivanja oz. letovanja. Seveda je to hkrati tudi vzpodbuda vsem tistim, ki bodo preživljali svoj prosti čas v navedenih objektih, da s prostori, z osnovnimi sredstvi in inventarjem ravnavajo kot dobri gospodarji, pazijo na red in čistočo in o morebitnih pomanjkljivostih takoj obvestijo podjetje VITAL.

Antonija Krajnc

Hrana odloča o naši usodi

Vsakič, ko jemo, se odločamo o življenju in smrti. Več ljudi zboli in umre, zaradi prenajedanja za obloženo mizo, kot pa jih umre v vojnah. Naša prihodnost je v veliki meri odvisna od sestave jedi, ki jih dnevno uživamo.

Vsak dan pojemo nekaj obrokov sadja ali zelenjave. To naj bodo majhni obroki.

Ne pozabimo na zdravo maščobo, ki se nahaja v morski hrani, oreščkih in semenih, avokadu, ekstra deviškem oljčnem olju, lanenem in repičnem olju.

Živalske beljakovine nadomestimo nekajkrat na teden s sojinimi. V trgovinah najdemo dobro ponudbo sojinih izdelkov (zrezki, sir tofu – prekajeni, v omaki in podobno). Ribe jejmo dvakrat do trikrat tedensko.

Uživajmo v kruhu, ki vsebuje polnozrnat moko.

Zjutraj in zvečer se posladkajmo z jogurtom.

Ne pozabimo na oreščke in suha semena (sončnice, bučkine pečke, mandeljne, lešnike, orehe).

Pijmo sokove iz svežega sadja in navadno vodo.

Izogibajmo se industrijsko pripravljeni hrani, pečeni hrani, različnim mastnim prigrizkom, dietnim pijačam.

Uživajmo, uživajmo...

Če ne znamo uživati, postanemo sami neužitni.

Antonija Krajnc

Delilke iz jedilnice, naše dobre znanke

Rišemo in pišemo o zdravju

Letos smo že petič organizirali razstavo Rišemo in pišemo o zdravju.

Vsako leto znova sodeluje vse več in več otrok. Tokrat so bili 103. Skupno smo prejeli 118 izdelkov. Letos so otroci ustvarjali na temo VODA.

Njihovi izdelki dokazujejo, da je ustvarjalnost in domišljija, ki se skriva v mladih, brez meja.

Otvoritev razstave je bila 27. maja v šotoru. Po nagovoru članice Uprave, ge. Brigite Ačimovič, se je predstavilo Mariborsko lutkovno gledališče s predstavo Pavliha.

Pozorno smo spremljali Pavlihove besede in se od srca nasmejali njegovim norčijam. Na za mnoge najpomembnejši del srečanja je bilo potrebno počakati do konca. Letos so si otroci za svoj trud prislužili dežnik. Prav gotovo je bil to, da smo vsi skupaj toliko misli namenili vodi, razlog, da je bilo petkovo srečanje sončno in vroče. Pa nič zato, če ni bilo dežja, dežnik lahko uporabimo v sončnih mesecih tudi kot senčnik. Otroci so nasmejani in z odprtimi dežniki zapuščali prizorišče razstave.

Darja Vodušek

ZDRAVO TALUM

Začetek kolesarjenja

Ker je bilo letos bolj hladno vreme, smo se po dolgem zimskem času zbrali v soboto, 7. 5. 2005, pred upravno zgradbo TALUM. Ob 9.00 smo se podali na prvo kolesarsko pot v letošnjem letu. Določeni sta bili dve trasi, ena lažja in druga malo zahtevnejša. Lažja trasa je potekala po okoliških krajih tako, da ni bilo potrebno premagovati nobenega hriba. Števec kilometrov pa se je kljub temu ustavil na kar lepi številki, to je 26 km. Udeleženci daljše trase pa smo se podali v smeri proti Majšperku, Stopercam, Rogatcu, Žetalam, Podlehniku, Tržcu ter nazaj proti Talumu. Tako se je naše kolesarsko društvo končalo brez poškodb, na cilj pa smo se zadovoljni vrnili ob 12.00. Ko boste drugič opazili plakat, ki vas bo vabil na neko aktivnost, ne oklevajte ter se nam pridružite. Več nas bo, z lažjimi naporji bomo premagali naše skupno društvo.

Zelo lepo je videti, da se med nami pojavljajo ženske, ki zelo vztrajno premagujejo kilometre, kljub njihovim zavidljivim letom, ki jih zelo dobro skrivajo, bodisi na krajši bodisi na daljši trasi. Niso pomembni toliko prevoženi kilometri ter napor, s katerimi premagujemo poti, ampak predvsem druženje izven našega delovnega časa. Zato bi bilo lepo, da bi se nas vedno več zbralo na skupnih aktivnostih, kar bi bila vzpodbuda za še bolj uspešno ter zdravo življenje, hkrati pa tudi motivacija za vse nas. Želja vsakega posameznika pa bi prav tako morala biti, da skrbi za svojo kondicijo ter da se ukvarja vsaj z eno aktivnostjo, kar dolgoročno vzpodbudno vpliva na zdravje vsakega posameznika kot tudi na delovno sredino, iz katere prihaja. DRUŽITE SE Z NAMI, KAJTI LE TAKO NAM BO VSEM LEPO.

Slavko Krajnc

Sarajevo

Najprej čestitke sindikatu, da mu je uspelo zbrati kar štiri avtobuse ljudi za ogled bosanske prestolnice. »Prava invazija iz Taluma,« bi lahko rekli. Toda, kot se je pozneje izkazalo, ob razgledovanju centra Baščaršije, smo bili le del drugih slovenskih turistov, ki smo jih lahko slišali na vsakem koraku. Sarajevski vodič nas je nagovoril v slovenščini, kar smo vsi sprejeli kot znak kulture in domačnosti. Tudi jezik ni bil noben problem pri sporazumevanju s trgovci, ki so nas s svojo prijaznostjo in ležernostjo spomnili na dobre stare čase. Glede jezika pa so bile najbolj zanimive matere, ki so z majhnimi otroki v naročju po ulicah prosile za denar. Za eno marko in nič več. Tako sem dal dvema nekaj denarja. Ravno, ko sem postal malo nemiren, ker sem zamudil srečanje s svojo skupino, mi je pristopila tretja in dejala: »Eno marko, prosim!« Ko sem jo malo boljše pogledal, sem ugotovil, da je to ista ženska, kateri sem že prej dal denar. Skušal sem ji to razložiti v njenem jeziku, ona pa je samo mahnila z roko in rekla: »Ne trebate se truditi, razumem ja vas. Dat čete vi meni i treću marku, jer ste se vi moj gospod izgubili. Ja znam, kam su šli vaši Slovenci.« Tako sam dal to marko in odpeljala me je do skupine.

Dolgo sem bil trdno odločen, da ne bom šel v Sarajevo, ker je to prehudo zame. Pa sem vendar šel. Povedal sem Ferlincu, da o Sarajevu ne bom pisal. »Dovolj bi bile samo fotografije,« sem rekel. Na koncu pa vendarle pišem! V spominu imam zgodnico iz tega okolja, ki jo poznam že od prej. Doživljal jo je človek, ki je živel v Sarajevu v bloku, in je imel manjšega psa. Vsak dan, ko se je vračal iz službe, ga je pes čakal na oknu in sta si najprej izmenjala pogleda. Ko pa jih je presenetila vojna, je čez noč blok predstavljal drugo državo in druge ljudi. Človek ni smel nazaj, dogajanja je lahko samo na skrivaj opazoval. Pes se je, kot vedno, pokazal na oknu v veselem pričakovanju, človek pa je zlomljenega srca moral oditi. Vrnil se je naslednji dan ob istem času in skrit za drevesom doživljal stanje izstradanega psa. Proseča pogleda na eni in drugi strani sta postajala vedno bolj nema. Na koncu je pes obležal. Po pripovedovanju je človek še dolgo potem prihajal pred tisto okno.

Eno boljših reportaž »Na koncu obleganja«, je napisala Erica Johnson Debeljak, Američanka, žena slovenskega pisatelja Aleša Debeljaka. Navedel bom le nekaj citatov: »Dobri niso zmagali, slabi se niso umaknili osramočeni in polni obžalovanja... Pomanjkljivi daytonski mir pa je mesto Sarajevo in pravzaprav celotno Bosno za vedno pahnil v vice. Ne pekel pa tudi nebesa ne. Ne pekel pa tudi v vsakdanje življenje ne... Ko pa sem bolje razmislila, sem ugotovila, da moramo v Sarajevčanih še vedno videti svoje junake, se učiti od njihovega neuspeha in kar je še pomembnejše, od svojega... Kadarkoli se Amerika pripravlja na nov poskus ustvarjanja narodov, se nikoli ne spomni svojih neuspehov... Srb proti Hrvat in oba proti Bošnjaku... Demokracijo in svobodne volitve imamo v rokah kot srebrne količke, da jih zabodemo v srce

etničnemu, verskemu in narodnostnemu ločevanju... Naj so beguncem še tako surovo odvzeli preteklost, imajo vsaj prihodnost. Sarajevo ima le preteklost.«

V našem avtobusu so nekateri gojili posebne spomine na čas, ko so tukaj služili vojaški rok. Bogdan Lukman in Miran Jeza sta bila med njimi in sta tudi prispevala največ fotografij, dostopne vsem na elektronski mreži. Gospod Jeza je izrekel tudi naslednje besede: »V Bosni sem bil ponovno po 32 letih. Svojo vojaško obveznost sem služil v Travniku blizu Zenice. Travnik je po mojem spominu lepo, malo muslimansko mestece z veliko mošejami in minareti. Spominjam se rodne hiše nobelovca Iva Andrića. Ko že misliš, da imaš ustvarjeno sliko, kaj se je tam dogajalo, te podobe današnje Bosne, še posebej Sarajeva,

prepričajo o nasprotnem. Mesto je res trpelo in ljudje bodo verjetno rabili desetletja, da pozabijo in popravijo nastalo škodo.

Osebnostno sem dobil občutek, da ljudje premagujejo travme in da niso zagrenjeni. Kaj vse človek zmore, dobrega in slabega, posebej v teh krajih, je najbolje opisal Ivo Andrić. Zato bom zaključil z mnenjem sodelavke, ki se je, kot mnogi drugi, na izletu imela lepo. Spoznala je drugo kulturo, ki se ji je zdela kot utrinek iz preteklosti. Takšno razmišljanje daje upanje, da Sarajevo nima le preteklosti.

Ivo Ercegović

Ribiško prvenstvo v Talumu 2005

V soboto, 7. 5. 2005, je ribnik v Zgornji Pristavi privabil okrog štirideset dobrega ulova željnih ribičev. Organizator - Ribiška družina Majšperk - nas je presenetil z jutranjo kavico in s sveže pečenimi ribami. Žreb je bil naklonjen nekaterim srečnežem in jih je postavil na mesta, bogatejša z ribami, kar se je dodobra poznalo pri rezultatu. Po uradnem ribiškem pozdravu: "Dober prijem," se je začelo zares.

Med tekmo so tekmovalce postregli z osvežilnimi pijačami.

Po končani tekmi, ki je trajala tri ure, je sledilo tehtanje ulova, ki je tekmovalce razvrstilo po naslednjem zaporedju:

1. Miran Pinterič
2. Bogdan Kerle
3. Rado Repič
4. Milan Nemec
5. Srečko Bek
6. Drago Smolinger
7. Anton Širovnik
8. Janez Gerečnik
9. Danilo Repič
10. Silvo Mohorko

- 3520 g
- 3500 g
- 1980 g
- 1950 g
- 1800 g
- 1680 g
- 1650 g
- 1550 g
- 1200 g
- 1180 g

Po tehtanju smo bili postreženi z odličnim srninim golažem, nato pa je sledila razglasitev rezultatov.

Prvih 10 je prejelo praktična darila, najuspešnejši trije pa zraven tega še pokale.

Po razglasitvi rezultatov je sledilo družabno srečanje ribičev, ki sta ga popestrila domača godca - ribiča.

Da je vse potekalo vredno in po predpisanih ribiških pravilih, zasluži pohvalo glavni organizator tekme, naš sodelavec Slavko Vindiš in celotna Ribiška družina Majšperk. Prav tako velja zahvala Upravi in sindikatu Taluma, ki sta omogočila, da je do tega dogodka sploh prišlo.

Milan Fajt

Elektronsko streljanje

V mesecu juniju, 1. 6. 2005, smo v VARGAS-AL-u izvedli elektronsko streljanje s polavtomatsko pištolo. Z napravo so streljali varnostniki VARGAS-AL-a.

Prikaz samega streljanja je izvedel gospod Renato Šternar, ki je selektor državne reprezentance in hkrati tudi trener le-te. Prisoten je bil tudi Gorazd Maloič, ki je predsednik Strelske zveze Slovenije.

Prednost tega streljanja je v tem, da samo streljanje poteka v zaprtem prostoru, tako ne rabimo nabojev, hkrati pa lahko spremljamo merjenje v samo tarčo, prikaz sproženja ter sam zadetek preko monitorja. Te podatke pa lahko potem na poljubne načine obdelujemo, preko zato namenjenega računalniškega programa.

Milan Kokol

Pomlad v Talumu, foto: Ivo Ercegović

Objava

Ponovno vam predlagamo, da svoje uspele fotografije pošljete na uredništvo. Te so lahko nastale v Talumu, doma, na dopustu ali v naravi. Vsak mesec bomo izbrali najboljšo med njimi in jo objavili. Na ta način boste pomagali k izboljšanju videza Aluminija. Tokrat le nekaj primerov.

Brčko, foto: Miran Jeza

Sarajevo, foto: Ivo Ercegović

Ob boleči izgubi dragega sina, brata, strica in svaka Stanka Lesjaka iz Apač 80, se iskreno zahvaljujemo vodstvu in sodelavcem iz Revitala in sindikatu Taluma Kidričevo za podarjeno cvetje, denarno pomoč, poslovilni govor in pevskeemu zboru, Godbi na pihala Talum pa za spremstvo na njegovi zadnji poti.

Hvala vsem, ki ste našega Stanka pospremili na zadnji poti.
Žalujoci: oče Janez, mama Frančka in sestra Albina z družino.

Zahvale

Ob boleči izgubi moža, očeta, dedka in pradedka Ludvika iz Ptuja, se iskreno zahvaljujemo sindikatu Taluma iz Kidričevega za darovano cvetje, za zaigrano Tišino, sodelavcem in prijateljem za darovano cvetje, sveče in izrečeno sožalje na njegovi zadnji poti.

Žalujoci : žena Tončka, sin Vlado, hčerka Jasna in Diana z družinami.

Ob boleči izgubi moža, očeta in tasta Franca Dolenca – upokojenca Taluma, iz Lovrenca na Dravskem polju 122a, se iskreno zahvaljujemo nekdanjim sodelavcem za izrečena sožalja in spremstvo na njegovi zadnji poti, sindikatu Taluma za darovano cvetje, sveče in odigrano Tišino.

Žalujoci: žena Anica, hčerka Sonja in sin Branko z družino.

